

Slovenská telemedicína je ešte stále v plienkach	2
Online, nulife.sk, 18. 8. 2022, 10:10	
Pacient privityazaný remeňmi a okolo diváci. Či operáciu prežil, bola aj lotéria	6
Online, kosice.korzar.sme.sk, 19. 8. 2022, 21:00	
Úrad pre verejné obstarávanie preveroval zákazky košickej župy. Za teplomery bude platiť	14
Online, korzar.sme.sk, 19. 8. 2022, 21:10	
Ako prvý uskutočnil na Slovensku transfúziu krvi	23
Online, spravy.rtvs.sk, 20. 8. 2022, 9:00	
Vysoké školy na východe začnú v riadnom termíne	28
Tlač, Denník SME, 22. 8. 2022	

Slovenská telemedicina je ešte stále v plienkach [🔗](#)

📅 18. 8. 2022, 10:10, Zdroj: nulife.sk [🔗](#), Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ

Dosah: 293 GRP: 0,01 OTS: 0,00 AVE: 104 Eur

Zástupcovia poprednej telemedicínskej spoločnosti MEDDI hub a **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** podpísali spoločné Memorandum o vzájomnej spolupráci v oblasti telemedicíny. Dohoda prepojí vedecko-výskumné aktivity a vytvára podmienky pre možnosti spolupráce a získavanie grantov pre konkrétne telemedicínske projekty, ako je napríklad dlhodobý online monitoring kardiovaskulárneho systému.

Telemedicina, dôležitá súčasť prevencie

„Telemedicina na Slovensku je aj napriek ambíciám niektorých zamestnancov MZ SR, stále v plienkach, napriek tomu, že by pomohla ušetriť veľa peňazí a aj zachrániť mnohé životy. Prvé snahy o telemedicínu majú v mojom prípade už viac ako 15 rokov a aj keď sa medzitým niečo predsa len zlepšilo, stále sme veľmi vzdialení od jej fungovania v zmysle „more friendly for both, patients and health care professionals“ - teda, aby to bola užívateľsky priateľská telemedicina pre pacientov aj pre zdravotníkov,“ hovorí prof. MUDr. Daniel Pella, PhD, dekan Lekárskej fakulty **UPJŠ** a prednosta II. kardiologickej kliniky **UPJŠ** LF a VÚSCH, a.s..

„Zarážajúce je, že ten, kto by z rozvoja telemedicíny mohol najviac profitovať, do jej rozvoja neinvestuje. Áno, benefity z takýchto projektov neprídu skôr ako o rok alebo dva, a to akoby bolo pre ľudí, ktorí majú na starosti financie, prídlo. Ak však neinvestujeme do „prevencie“, kde telemedicina zohráva významnú úlohu, stále budeme okupovať posledné priečky v rámci EÚ, napríklad pokiaľ ide o úmrtnosť na kardiovaskulárne ochorenia,“ upozorňuje profesor Pella, ktorý sa počas svojej 30 ročnej pedagogickej praxe intenzívne venuje aj medzinárodnému klinickému vedeckému výskumu, podieľal sa na tvorbe odporúčaní Európskej kardiologickej spoločnosti pre prevenciu a liečbu kardiovaskulárnych ochorení. Pomohol zriadiť slovenskú pobočku európskej výskumnej siete (ECRIN-SLOVACRIN) a pomáha pri rozvoji vedecko-výskumného parku univerzity - Mediparku, ktorý ašpiruje na získanie multicentrického európskeho grantu v oblasti telemedicíny.

MEDDI app, česko-slovenská revolúcia v telemedicíne

Obaja partneri Memoranda stoja za úspešnými projektami. Spoločnosť MEDDI hub od roku 2016 vyvíja úspešné telemedicínske riešenia MEDDI, do ktorých preinvestovala už viac ako 17 miliónov eur z vlastných zdrojov. Stojí za telemedicínskou aplikáciou MEDDI app, ktorá bezpečne spája pacientov s lekármi, online, 24/7. Aplikáciu už úspešne využíva viac ako 5000 lekárov v Česku, na Slovensku, v Maďarsku a v Latinskej Amerike.

Aplikácia získala medzinárodný certifikát oficiálnej zdravotníckej pomôcky ISO 13485 a za jej nadstavbu MEDDI diabetes si spoločnosť, ako vôbec prvá česko-slovenská firma (na čele vývoja stojí Slovák), pred niekoľkými týždňami prevzala v Španielsku ocenenie zo strany Medzinárodnej Spoločnosti pre výskum, zdravie, rozvoj podnikania a technológie (SIISDET) za prínos technológií v zdravotníctve.

„Keď sme začínali, paradoxne sme počúvali, že je to hlúposť. Viac než rok sme sa rozprávali so špičkovými odborníkmi a mladými lekármi, ktorí nám pomáhali aplikáciu testovať. Postupne sme vyvíjali sme jednotlivé moduly, aby reflektovali reálne potreby lekárov a pacientov. Na vývoji a neustálom vylepšovaní aplikácie dnes pracuje 71 ľudí. Telemedicínska aplikácia ponúka neuveriteľne široké spektrum možností využitia a my sa ich snažíme postupne meniť na funkčné riešenia,“ hovorí o MEDDI app zakladateľ a CEO spoločnosti Jiří Pecina.

Spolupráca s renomovanými odborníkmi nie je pre spoločnosť novinkou. MEDDI hub je partnerom 1. lekárskej fakulty Univerzity Karlovej v Prahe, kde pomáha s prípravou a výučbou predmetu „Využitie telemedicíny v praxi“ a je tiež partnerom Masarykovho onkologického ústavu v Brne.

„**UPJŠ** v Košiciach je moderná univerzita, s mnohými odborníkmi, s doslova vrozeným sklonom k inováciám. Na Slovensku to bola pre nás jednoznačná voľba a veľmi sa tešíme, že sme našli pozitívny prienik v našej práci so skvelými odborníkmi, ako je pán profesor Pella. Máme záujem vyvíjať riešenia, ktoré sú užívateľsky príjemné, prínosné a bezpečné tak pre pacientov, ako aj lekárov. To je možné len vtedy, ak sa spájate s tými najlepšimi. Podobné dohody o spolupráci máme uzatvorené napríklad aj s univerzitami v Kolumbii, v Peru, či v Ekvádore,“ uzatvára Jiří Pecina.

rNulife.sk / OTS

Česko-slovenský film Slovo zožal historický úspech na...

Index hlavných ekonomických ukazovateľov pre USA klesol

Autor: | | Poisonboy | | Poisonboy

NUlife

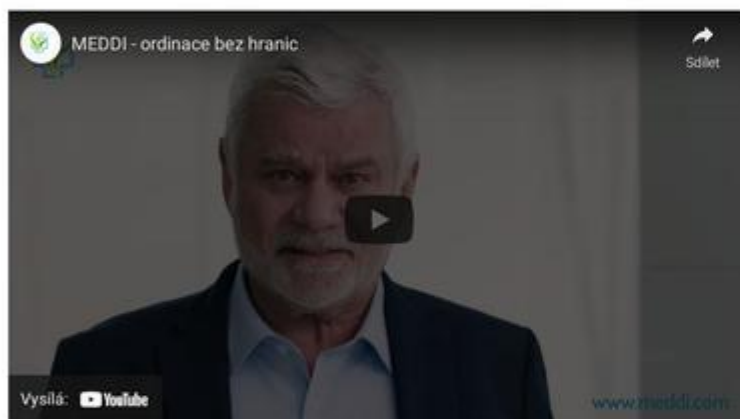
MEDDI app - telemedicina
21. storočia na mieru

SLOVENSKÁ TELEMEDICÍNA JE EŠTE STÁLE V PLIENKACH

ZDRAVIE / 18. AUGUSTA 2022 /

Zástupcovia poprednej telemedicínskej spoločnosti MEDDI hub a Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach podpísali spoločné Memorandum o vzájomnej spolupráci v oblasti telemedicíny. Dohoda prepojí vedecko-výskumné aktivity a vytvára podmienky pre možnosti spolupráce a získavanie grantov pre konkrétne telemedicínske projekty, ako je napríklad dlhodobý online monitoring kardiovaskulárneho systému.

Telemedicina, dôležitá súčasť prevencie

„Telemedicina na Slovensku je aj napriek ambíciám niektorých zamestnancov MZ SR, stále v plienkach, napriek tomu, že by pomohla ušetriť veľa peňazí a aj zachrániť mnohé životy. Prvé snahy o telemedicínu majú v mojom prípade už viac ako 15 rokov a aj keď sa medzitým niečo predsa len zlepšilo, stále sme veľmi vzdialení od jej fungovania v zmysle „more friendly for both, patients and health care professionals“ - teda, aby to bola užívateľsky priateľská telemedicina pre pacientov aj pre zdravotníkov,“ hovorí prof. MUDr. Daniel Pella, PhD, dekan Lekárskej fakulty UPJŠ a prednosta II. kardiologickej kliniky UPJŠ LF a VÚSCH, a.s..

„Zarážajúce je, že ten, kto by z rozvoja telemedicíny mohol najviac profitovať, do jej rozvoja neinvestuje. Áno, benefity z takýchto projektov neprídu skôr ako o rok alebo dva, a to akoby bolo pre

NAJNOVŠIE ČLÁNKY

ADONKS RÚCA STEREOTYPY HRANIA V NOVOM KLÍPE GAME A POZYVA DO TEMNÉHO SVETA HER A...

MUSIC / 19. AUGUSTA 2022

NETRADIČNÉ KRÁDEŽE: UKRADNUTÝ PES ČI SVADOBNÉ ŠATY DEŇ PRED SVADBOU

SPOLOČNOSŤ, ZAJÍMAVOSTI / 19. AUGUSTA 2022

SEXI KRÁSKA VICA KEREKEŠ SI V NOVOM FILME INDIÁN ZAHRALA POTVORU A SPLNILA SI TAK...

FILM&VIDEO, VIDEO DOKUMENT / 19. AUGUSTA 2022

ADAM ĎURICA VYDÁVA 2 NOVÉ VIDEOKLIPY, A UZATVÁRA KAPITOLU ALBUMU NAŠE HRIECHY

MUSIC / 19. AUGUSTA 2022

VYSOKÉ MÝTO MÁ NEKOLKO VÝNIMOČNOSTÍ V ČECHÁCH

CESTOVNÍČE / 18. AUGUSTA 2022

INDEX HLAVNÝCH EKONOMICKÝCH UKAZOVATEĽOV PRE USA KLESOL

EKONOMIKA - BIZNIS - FINANČIE / 18. AUGUSTA 2022

SLOVENSKÁ TELEMEDICÍNA JE EŠTE STÁLE V PLIENKACH

ZDRAVIE / 18. AUGUSTA 2022

ČESKO-SLOVENSKÝ FILM SLOVO ZOŽAL HISTORICKÝ ÚSPECH NA FESTIVALE V KARLOVÝCH VÁROCH. TVORCOVA PREDSTAVUJÚ PRVÉ ZÁBERY

FILM&VIDEO, VIDEO DOKUMENT / 17. AUGUSTA 2022

ľudí, ktorí majú na starosti financie, pridího. Ak však neinvestujeme do „prevencie“, kde telemedicina zohráva významnú úlohu, stále budeme okupovať posledné priečky v rámci EÚ, napríklad pokiaľ ide o úmrtnosť na kardiovaskulárne ochorenia,” upozorňuje profesor Pella, ktorý sa počas svojej 30 ročnej pedagogickej praxe intenzívne venuje aj medzinárodnému klinickému vedeckému výskumu, podieľal sa na tvorbe odporúčaní Európskej kardiologickej spoločnosti pre prevenciu a liečbu kardiovaskulárnych ochorení. Pomohol zriadiť slovenskú pobočku európskej výskumnej siete (ECRIN-SLOVACRIN) a pomáha pri rozvoji vedecko-výskumného parku univerzity - Mediparku, ktorý ašpiruje na získanie multicentrického európskeho grantu v oblasti telemedicíny.

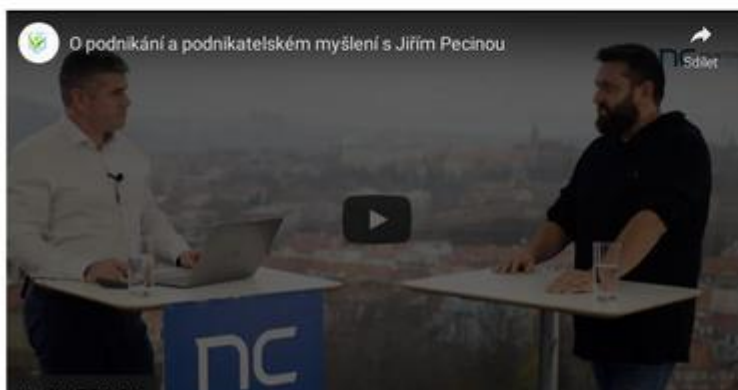
MEDDI app, česko-slovenská revolúcia v telemedicíne

Obaja partneri Memoranda stoja za úspešnými projektami. Spoločnosť MEDDI hub od roku 2016 vyvíja úspešné telemedicínske riešenia **MEDDI**, do ktorých preinvestovala už viac ako 17 miliónov eur z vlastných zdrojov. Stojí za telemedicínskou aplikáciou **MEDDI app**, ktorá bezpečne spája pacientov s lekármi, online, 24/7. Aplikáciu už úspešne využíva viac ako 5000 lekárov v Česku, na Slovensku, v Maďarsku a v Latinskej Amerike.

Aplikácia získala medzinárodný certifikát oficiálnej zdravotníckej pomôcky ISO 13485 a za jej nadstavbu MEDDI diabetes si spoločnosť, ako vôbec prvá česko-slovenská firma (na čele vývoja stojí Slovák), pred niekoľkými týždňami prevzala v Španielsku ocenenie zo strany Medzinárodnej Spoločnosti pre výskum, zdravie, rozvoj podnikania a technológie (SIISDET) za prínos technológií v zdravotníctve.

„Keď sme začínali, paradoxne sme počúvali, že je to hlúposť. Viac než rok sme sa rozprávali so špičkovými odborníkmi a mladými lekármi, ktorí nám pomáhali aplikáciu testovať. Postupne sme vyvíjali sme jednotlivé moduly, aby reflektovali reálne potreby lekárov a pacientov. Na vývoji a neustálom vylepšovaní aplikácie dnes pracuje 71 ľudí. Telemedicínska aplikácia ponúka neuveriteľne široké spektrum možností využitia a my sa ich snažíme postupne meniť na funkčné riešenia,” hovorí o MEDDI app zakladateľ a CEO spoločnosti Jiří Pecina.

Spolupráca s renomovanými odborníkmi nie je pre spoločnosť novinkou. **MEDDI hub** je partnerom 1. lekárskej fakulty Univerzity Karlovej v Prahe, kde pomáha s prípravou a výučbou predmetu „Využitie telemedicíny v praxi“ a je tiež partnerom Masarykovho onkologického ústavu v Brne.

„UPJŠ v Košiciach je moderná univerzita, s mnohými odborníkmi, s doslova vrozeným sklonom k inováciám. Na Slovensku to bola pre nás jednoznačná voľba a veľmi sa tešíme, že sme našli pozitívny prínok v našej práci so skvelými odborníkmi, ako je pán profesor Peňa. Máme záujem vyvíjať riešenia, ktoré sú užívateľsky príjemné, prínosné a bezpečné tak pre pacientov, ako aj lekárov. To je možné len vtedy, ak sa spájate s tými najlepšími. Podobné dohody o spolupráci máme uzatvorené napríklad aj s univerzitami v Kolumbii, v Peru, či v Ekvádore,“ uzatvára Jiří Pecina.

rNUIfe.sk / OTS

Pacient príviazaný remeňmi a okolo diváci. Či operáciu prežil, bola aj lotéria [✉](#)

📅 19. 8. 2022, 21:00, Zdroj: kosice.korzar.sme.sk [✉](#), Vydavateľ: Petit Press, a.s., Autor: Elena Danková, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 48 744 GRP: 1,08 OTS: 0,01 AVE: 1100 Eur

História anestéziológie je pútavá.

Výstava Tvoj pokojný spánok patri inému (9 fotografií)

Medicínsky odbor anestéziológie a intenzívnej medicíny je pre bežného človeka tak trochu záhadný. Nikto z nás nemá dobrý pocit, keď sa ho lekár chystá uspať, aby vyriešil jeho zdravotný problém, alebo mu rovno zachránil život.

Aj táto súčasť medicíny sa v priebehu rokov vyvíjala a zdolávala rôzne míľniky. Prezentuje ich aj výstava v Slovenskom technickom múzeu Košice, kde možno vidieť kolekciu prístrojovej techniky, pomôcok a zariadení používaných špecialistami v praxi. Výstava je odľahčená formou náučných a zábavných videí.

O jej pozoruhodnostiach nám porozprával doc. MUDr. Jozef Firment (67) – anestéziológ a intenzivista, prednosta I. kliniky anestéziológie a intenzívnej medicíny Univerzitnej nemocnice L. Pasteura a Lekárskej fakulty **UPJŠ** Košice.

Ako vznikol nápad pripraviť výstavu o anestetických prístrojoch?

- Mali sme rôzne staršie prístroje, ktoré boli celkom pozoruhodné, a bolo nám ľúto vyhodiť ich do šrotu. Tak sme ich zhromažďovali na konci chodby, ale už nám to prekážalo. Už 10 rokov som pripomínal kolegom z celého východu, aby staršie prístroje nevyhadzovali, ale dali nám.

V roku 2020 som zatelefonoval do Slovenského technického múzea a dohodli sme sa. Urobiť výstavu bol nápad pracovníkov múzea, najmä pani Martiny Ďuricovej, ktorá je kurátorkou tejto výstavy.

Takmer v celých dejinách ľudstva pacienti pri zákrokoch veľa trpeli. Mala bolesť nejaký význam? Tradovalo sa, že je pri operáciách aj na niečo dobrá?

- Bolesť má svoj význam dovtedy, kým upozorní človeka na to, že tu je niečo nebezpečné. Aby človek urobil nejaké opatrenia na tom mieste tela. Ale sú situácie, keď vieme v čom je problém a bolesť je už zbytočná, pacienta už len stresuje. Vtedy sa ju snažíme liečiť. Kedysi bola bolesť prítomná pri zákrokoch len preto, lebo sa nevedelo, ako ju odobrať. V dávnej minulosti bola bolesť pri operácii taká vyčerpávajúca, že pacienti na stole aj zomreli.

Predchodcami anestetík boli aj omamné látky na opitie pacienta, ale používali sa nebudaj aj ťažké predmety na ovalenie, aby sa pacient dostal do bezvedomia?

- S tým ovalením sa možno stretnete niekde v príbehoch o Winnetouovi alebo v starých slovenských filmoch, ale v odborných zdrojoch som sa s touto metódou nikdy nestretol. Existovalo aj mechanické znecitlivenie, ale také, že sa pritlačil konkrétny nerv, ktorý prenášal bolesť. Ako keď vám stŕpne ruka, tak v priebehu možno 5 minút by sa vtedy dal na dlani urobiť aj bezbolestný zákrok. Tieto procedúry sa robili tak pred 150 rokmi.

Lokálne anestetiká sa objavili už pred rokom 1900. Historická literatúra z viktoriánskeho obdobia z 19. storočia z Anglicka a zo Škótska opisuje, ako sa robili operácie v tej dobe. Pacientom dali alkohol alebo mandragoru na utlmenie, ale aj tak mali kruté bolesti. Často zomreli po operácii na otravu krvi, sepsu.

Takže to bola lotéria, či pacient operáciu prežil alebo nie.

- Čiastočne. Lekári nevedeli, aké mikroorganizmy boli na operačnom stole, kde, napríklad hodinu predtým, operovali nejakého ťažko infekčného pacienta. Išlo aj o to, aké špinavé ruky alebo zásteru mal chirurg.

Mohol lekár operovať špinavý?

- Pravdaže. Nevedelo sa, že príčinou infekcie je špina. Pre nás sú už teraz mnohé logické veci úplne samozrejmé, no vtedy to tak nebolo. Až okolo roku 1900 sa začala používať dezinfekcia kože a nástrojov a aj chirurgické rukavice.

Kedysi mali operačné sály aj posluchárne s divákmi, kde si verejnosť mohla kúpiť lístky. Prícom pacient nebol v celkovej narkóze, bol len utmený a príviazaný remeňmi o stôl.

Keď pacient operáciu prežil, doktori sa mohli poučiť, ako to robiť aj nabadúce.

Boli nejaké anestetiká objavené aj náhodne?

- Napríklad rajský plyn sa najprv využíval na večierkoch na povznesenie nálady. Je zaznamenaná príhoda, že človek, ktorý bol po inhalácii rajského plynu a prekročoval nejaké lavičky, si pritom úplne do krvi zodrall kolená. Ale vôbec to necítil, upozornil ho na to niekto iný. Takto sa zistilo, že rajský plyn aj odoberá bolesť a začal sa využívať v zdravotníctve. Používa sa dodnes.

Aj látky, ktoré spôsobujú ochrnutie svalstva, majú svojich predkov v šípových jedoch juhoamerických indiánov. Boli to takzvané fúkačky, ktoré používali na lovenie zveri. Opica po zasiahnutí ešte preskočila zo tri stromy a prestala dýchať, aj keď bola pri vedomí. Podľa toho sa to aj volalo, napríklad šípový jed účinku troch stromov. Podobné, ale zdokonalené, svalové relaxancie dostávajú pacienti v narkóze aj dnes.

Pri ktorých operačných zákrokoch sa začali využívať anestetiká?

- V čase, keď ešte neboli anestéziologické techniky, boli operácie mimo telových dutín, operovali sa horné a dolné končatiny. Potom keď sa objavil éter a umelé dýchanie, tak sa už išlo viac aj do dutín – brušnej, hrudníkovej a lebečnej.

Nešlo len o to, uspať pacienta, ale ho aj bezpečne zobudiť a pomôcť mu zotaviť sa. Éter bol prvá účinná prchavá látka na vdychovanie, ktorou sa dala urobiť celkom dobrá narkóza. Používala sa na to Schimmelbuschová maska, ktorú máme aj na výstave. Je to vlastne drôtená pologuľa, ktorá sa dala na tvár, a na to išla gáza s éterom. Pacient sa vdychovaním postupne dostával do bezvedomia. Používalo sa to od roku 1846 do 60. rokov minulého storočia aj u nás. Ja osobne som ju už nepoužíval.

Aký najstarší prístroj je na výstave?

- Odparovače na éter, zhruba z roku 1950. Tvarom trochu pripomínajú robotické vysávače. V nich sa kvapalina éter dostala do plynnej fázy, zmiešala sa so vzduchom, kyslíkom a podávala sa cez trubicu pacientovi. Ja som už napríklad s éterom nikdy nepracoval, používali sme už halotán. Éter spôsoboval veľké slinenie a poruchy srdcového rytmu, takže nebol až taký bezpečný ako neskorší halotán. Halotán zas spôsoboval preťaženie až poškodenie pečene, preto máme už dnes k dispozícii bezpečnejšie látky.

V dávnych dobách dávkovali éter pomocníci a nie lekári. Keď sa počas druhej svetovej vojny začali používať látky, ktoré cielene na potrebný čas operácie ochrnuti svalstvo, pacient nemohol sám dýchať, musel mať umelé dýchanie. Preto sú už nové anestéziologické prístroje spojené s dýchacími prístrojmi.

Heslom britskej anestéziologickej spoločnosti je *In somnosecuritas* - V spánku bezpečnosť. Pacient sa zbaví všetkej bolesti a starostí, odovzdá sa do rúk anestéziológa, ktorý ho uspí takým hlbokým spánkom, že pacient nemá ani obranné reflexy. Vo väčšine prípadov pri celkovej narkóze zablokujeme aj dýchanie pacienta, čiže musíme robiť umelé dýchanie.

Ktorý z týchto prístrojov sa spája s vašimi pracovnými začiatkami?

- Ja som začínal na prístroji N6 v roku 1979. To bola bežná zostava, ktorá by sa aj dnes dala spojzndniť, pretože sú to jednoduché mechanické stroje, žiadna elektronika.

Neboli k tomu ani monitory, ako sú dnes. Sestrička každých 5 minút zmerala krvný tlak a pulz tlakomerom na nafukovanie ortuťového stĺpca. Pozerali sme na ňu ako sa zatvári, a pritom sme sledovali pacienta či krváca, akú má farbu kože atď. V súčasnosti sa meria tlak automaticky prístrojom štandardne každých 5 minút, niekedy 2,5 až 3 minúty, niekedy aj nepretržite.

Keď sme začali používať EKG koncom 70. rokov, ani sme ho na operačnú sálu nechceli. Lebo stačilo, že sa niekto na operačnej sále pohol a už sa nám krivka rozskákala a my sme sa zľakli, že je niečo zlé s pacientom. Dnes už EKG nie je také rušené, je výborne elektronicky ošetrené. V súčasnosti máme päťnásobné informácie o každej jednej funkcii. Monitorovanie vlastne znamená zvyšovanie bezpečnosti. Vinou anestetík vznikne úmrtie len jedného pacienta na 200-tisíc prípadov, čo sa stane v nemocnici tak raz za 10 až 15 rokov, aj to je diskutabilné či to bolo iba chybou anestetík.

Sú prístroje na výstave našej domácej výroby?

- Áno, československej. Vyrábala ich Chirana Stará Turá, ktorá bola špičkou vo výrobe zdravotníckych zariadení vo východnom bloku. Okrem prístrojov tu máme aj ukážku, ako sa vyvíjali pomôcky na zabezpečenie dýchacích ciest. Keď človek stratí vedomie, zapadne mu jazyk a môže sa ním udusiť. Preto dávame do úst vzduchovod, aby mohol pacient voľne dýchať. Používajú sa aj dnes, ale už nie gumené, ale plastové jednorazové.

Nedajú sa gumené dezinfikovať tak, aby sa dali používať opakovane?

- Dajú, ale dezinfekcia by bola drahšia ako nová pomôcka.

Akú budúcnosť predpovedáte anestéziológii? Čo by vám ešte výrazne pomohlo?

- Budú menej invazívne metódy. Keď sme v minulosti chceli vyšetriť kyslík v krvi, museli sme pichnúť aspoň do prsta a odobrať krv. V súčasnosti máme pulzové oxymetre, štipce na prst a cez kožu zistíme, koľko kyslíka pacient má v hemoglobíne. Pacienta to nebolí.

Ešte prídu pravdepodobne ďalšie metódy, ktoré budú cez kožu vedieť zmerať krvné zásobenie v mozgu a v iných orgánoch. Napríklad, teraz sa dostaneme do mozgu len do hĺbky troch centimetrov bez rezania, v budúcnosti to snáď bude aj hlbšie.

Ďalej dávkovacie zariadenia sa stále viac a viac automatizujú pomocou rôznych mikroprocesorov a budú vedieť presnejšie vypočítať, koľko anestetika treba každému konkrétnemu pacientovi. Aby spal dostatočne hlboko, no nie príliš hlboko. Na pokusných zvieratách sa totiž zistilo, že zbytočne príliš hlboká anestézia akoby vyčerpávala mozgové bunky a potom určitý čas nie sú až v takej dobrej kondícii.

Mohlo by sa to dať aj do súvislosti so stavom niektorých starších ľudí, ktorým sa po väčších operačných zákrokoch zhorší psychická výkonnosť. Akoby rýchlejšie zostarli. To sa v súčasnosti intenzívne skúma. Veľkým pokrokom je aj výrazný posun k miniinvazívnej chirurgii pri rôznych operačných výkonoch. Veľkou výhodou je to, že pri malých rezoch je podstatne rýchlejšie a lepšie zotavenie pre pacienta.

Autor: Elena Danková

19. aug 2022 o 21:00 Platený obsah

Pacient priviazaný remeňmi a okolo diváci. Či operáciu prežil, bola aj lotéria

História anestéziológie je pútavá.

Elena Danková
Redaktorka

+ ODOBERAĽ AUTORA

Anestéziológia v minulosti a dnes sa priam ani nezdá porovnať. (Zdroj: STM)

Písmo: A⁻ | A⁺

DISKUSIA (0)

Výstava Tvoj pokojný spánok patri inému (9 fotografií)

Medicínsky odbor anestéziológie a intenzívnej medicíny je pre bežného človeka tak trochu záhadný. Nikto z nás nemá dobrý pocit, keď sa ho lekár chystá uspať, aby vyriešil jeho zdravotný problém, alebo mu rovno zachránil život.

Aj táto súčasť medicíny sa v priebehu rokov vyvíjala a zdolávala rôzne mýlniky. Prezentuje ich aj výstava v Slovenskom technickom múzeu Košice, kde možno vidieť kolekciu prístrojovej techniky, pomôcok a zariadení používaných špecialistami v praxi. Výstava je odľahčená formou náučných a zábavných videí.

O jej pozoruhodnostiach nám porozprával doc. MUDr. Jozef Firmont (67) - anestéziológ a intenzivista, prednosta I. kliniky anestéziológie a intenzívnej medicíny Univerzitnej nemocnice L. Pasteura a Lekárskej fakulty UPJŠ Košice.

Ako vznikol nápad pripraviť výstavu o anestetických prístrojoch?

- Mali sme rôzne staršie prístroje, ktoré boli celkom pozoruhodné, a bolo nám ľúto vyhodit ich do šrotu. Tak sme ich zhromažďovali na konci chodby, ale už nám to prekážalo. Už 10 rokov som pripomínal kolegom z celého východu, aby staršie prístroje nevyhadzovali, ale dali nám.

V roku 2020 som zatelefonoval do Slovenského technického múzea a dohodli sme sa. Urobiť výstavu bol nápad pracovníkov múzea, najmä pani Martiny

NAJČITANEJŠIE NA KOŠICE KORZÁR

4 hodiny **24 hodín** 3 dni 7 dní

- Na hraničnom priechoch s Maďarskom horelo. Mercedes je zničený, budovy poškodené 11 696
- Keď železničná nemocnica skončí, lekári odídu aj do zahraničia, varujú odborári 7 722
- Nábytkový reťazec poslanci Košíc nechcú. Skúša ich presvedčiť na druhý pokus 7 504
- Fekálny fantóm lásku stále nenašiel. Opäť ju hľadá a už aj inde v Košiciach 3 942
- Trnka navrhla prevod nemocnice na župu. Rezort: Nestačí o tom len hovoriť pred kamerami 2 440
- Deviant chcel zavraždiť a znásilniť okoloidúcú. Má jej zaplatiť odškodné 20-tisíc 300
- Egyptan podpálil konkurenčný kočícky bar, bojí v ňom ľudia. Dostal podmienku 645
- Novým riaditeľom Východoslovenského múzea sa má stať Dominik Béreš 455

INZERCIA - TLAČOVÉ SPRÁVY

Vybrané Najnovšie Najčítanejšie

- Pixel Federation nikdy nezarobil ako cez pandémie
- Veterány sú symbolom Kuby. Hemingway ich vlastnil sedem
- Hyundai Startuje na Slovensku unikátny Hyundai Plogging Run
- Mobilná bezpečnosť sa stále podceľuje. Všetko však máte v rukách
- Auto bez čakania? VW T-Cross môžete mať hneď a aj so zľavou
- Radi si veci vyrábate sami? Tento nový časopis je pre vás
- Zdravotná poisťovňa zostala prekvapená. Zaplatila už 30 mil. eur
- Domčeky trulli mali byť dočasným bývaním v snahe neplatit dane

PR články vašej firmy na tomto mieste >

BLOGY SME

Najnovšie Najčítanejšie Prémiové

- Štefan Vidlár: Máli sa mi, máli
- Peter Biščo: Smer sa trasie strachom, Hlas žobre, Jankovská plače a ostatní sa modlia všemocnému 363
- Ján Šedo: Heger navrhuje o.i. aj tresty za osobné útoky, tvrdí SaS
- Štefan Vidlár: Je suis fan
- Miroslav Makyta: Svet podľa Rica a Matoviča
- Jana Júdová: Príbeh zúfalého pacienta, muža, ktorý sadil stromy
- Nina Erneker: Kde sa dobre vari, tam sa dobre darí
- Marián Kozák: Výlet do Bratislavy a Wiedne v roku 2015

Ďuricovej, ktorá je kurátorkou tejto výstavy.

Takmer v celých dejinách ľudstva pacienti pri zákrokoch veľa trpeli. Mala bolesť nejaký význam? Tradovalo sa, že je pri operáciách aj na niečo dobrá?

- Bolesť má svoj význam dovtedy, kým upozorní človeka na to, že tu je niečo nebezpečné. Aby človek urobil nejaké opatrenia na tom mieste tela. Ale sú situácie, keď vieme v čom je problém a bolesť je už zbytočná, pacienta už len stresuje. Vtedy sa ju snažíme liečiť. Kedysi bola bolesť prítomná pri zákrokoch len preto, lebo sa nevedelo, ako ju odobrať. V dávnej minulosti bola bolesť pri operácii taká vyčerpávajúca, že pacienti na stole aj zomreli.

Predchodcami anestetik boli aj omamné látky na opitie pacienta, ale používali sa nebodaj aj ťažké predmety na ovalenie, aby sa pacient dostal do bezvedomia?

- S tým ovalením sa možno stretnete niekde v príbehoch o Winnetouovi alebo v starých slovenských filmoch, ale v odborných zdrojoch som sa s touto metódou nikdy nestretol. Existovalo aj mechanické znecitlivenie, ale také, že sa prítlačil konkrétny nerv, ktorý prenášal bolesť. Ako keď vám stúpne ruka, tak v priebehu možno 5 minút by sa vtedy dal na dlani urobiť aj bezbolestný zákrok. Tieto procedúry sa robili tak pred 150 rokmi.

Lokálne anestetiká sa objavili už pred rokom 1900. Historická literatúra z viktoriánskeho obdobia z 19. storočia z Anglicka a zo Škótska opisuje, ako sa robili operácie v tej dobe. Pacientom dali alkohol alebo mandragoru na utlmenie, ale aj tak mali kruté bolesti. Často zomreli po operácii na otravu krvi, sepsu.

Takže to bola lotéria, či pacient operáciu prežil alebo nie.

- Čiastočne. Lekári nevedeli, aké mikroorganizmy boli na operačnom stole, kde, napríklad hodinu predtým, operovali nejakého ťažko infekčného pacienta. Išlo aj o to, aké špinavé ruky alebo zásteru mal chirurg.

Mohol lekár operovať špinavý?

- Pravdaže. Nevedelo sa, že príčinou infekcie je špina. Pre nás sú už teraz mnohé logické veci úplne samozrejmé, no vtedy to tak nebolo. Až okolo roku 1900 sa začala používať dezinfekcia kože a nástrojov a aj chirurgické rukavice.

Kedysi mali operačné sály aj posluchárne s divákmi, kde si verejnosť mohla kúpiť lístky. Pričom pacient nebol v celkovej narkóze, bol len utlmený a privityazaný remeňmi o stôl.

Keď pacient operáciu prežil, doktori sa mohli poučiť, ako to robíť aj nabadúce.

Boli nejaké anestetiká objavené aj náhodne?

- Napríklad rajský plyn sa najprv využíval na večierkoch na povznesenie nálady. Je zaznamenaná príhoda, že človek, ktorý bol po inhalácii rajského plynu a prekračoval nejaké lavičky, si pritom úplne do krvi zodral kolená. Ale vôbec to necítil, upozornil ho na to niekto iný. Takto sa zistilo, že rajský plyn aj odoberá bolesť a začal sa využívať v zdravotníctve. Používa sa dodnes.

Aj látky, ktoré spôsobujú ochrnutie svalstva, majú svojich predkov v šípových jedoch juhoamerických indiánov. Boli to takzvané fúkačky, ktoré používali na lovenie zverí. Opica po zasiahnutí ešte preskočila zo tri stromy a prestala dýchať, aj keď bola pri vedomí. Podľa toho sa to aj volalo, napríklad šípový jed účinku troch stromov. Podobné, ale zdokonalené, svalové relaxanciá dostávajú pacienti v narkóze aj dnes.

Pri ktorých operačných zákrokoch sa začali využívať anestetiká?

- V čase, keď ešte neboli anestéziologické techniky, boli operácie mimo telových dutín, operovali sa horné a dolné končatiny. Potom keď sa objavil éter a umelé dýchanie, tak sa už išlo viac aj do dutín - brušnej, hrudníkovej a lebečnej.

Nešlo len o to, uspať pacienta, ale ho aj bezpečne zobudiť a pomôcť mu zotaviť sa. Éter bol prvá účinná prchavá látka na vdychovanie, ktorou sa dala urobiť celkom dobrá narkóza. Používala sa na to Schimmelbuschová maska, ktorú máme aj na výstave. Je to vlastne drôtená pogloba, ktorá sa dala na tvár, a na to išla gáza s éterom. Pacient sa vdychovaním postupne dostával do bezvedomia. Používalo sa to od roku 1846 do 60. rokov minulého storočia aj u nás. Ja osobne som ju už nepoužíval.

Aký najstarší prístroj je na výstave?

- Odparovače na éter, zhruba z roku 1950. Tvarom trochu pripomínajú **robotické vysávače**. V nich sa kvapalina éter dostala do plynnej fázy, zmiešala sa so vzduchom, kyslíkom a podávala sa cez trubicu pacientovi. Ja som už napríklad s éterom nikdy nepracoval, používali sme už halotán. Éter spôsoboval veľké slinenie a poruchy srdcového rytmu, takže nebol až taký bezpečný ako neskorší halotán. Halotán zas spôsoboval preťaženie až poškodenie pečene, preto máme už dnes k dispozícii bezpečnejšie látky.

V dávnych dobách dávkovali éter pomocníci a nie lekári. Keď sa počas druhej svetovej vojny začali používať látky, ktoré cielene na potrebný čas operácie ochrnuli svalstvo, pacient nemohol sám dýchať, musel mať umelé dýchanie. Preto sú už nové anestéziologické prístroje spojené s dýchacími prístrojmi.

Heslom britskej anestéziologickej spoločnosti je *In somnosecuritas* - V spánku bezpečnosť. Pacient sa zbaví všetkej bolesti a starostí, odovzdá sa do rúk anestéziológa, ktorý ho uspí takým hlbokým spánkom, že pacient nemá ani obranné reflexy. Vo väčšine prípadov pri celkovej narkóze zablokujeme aj dýchanie pacienta, čiže musíme robiť umelé dýchanie.

Ktorý z týchto prístrojov sa spája s vašimi pracovnými začiatkami?

- Ja som začínal na prístroji N6 v roku 1979. To bola bežná zostava, ktorá by sa aj dnes dala spojzdať, pretože sú to jednoduché mechanické stroje, žiadna elektronika.

Neboli k tomu ani monitory, ako sú dnes. Sestrička každých 5 minút zmerala krvný tlak a pulz tlakomerom na nafukovanie ortuového stĺpca. Pozerali sme na ňu ako sa zatvára, a pritom sme sledovali pacienta či krváca, akú má farbu kože atď. V súčasnosti sa meria tlak automaticky prístrojom štandardne každých 5 minút, niekedy 2,5 až 3 minúty, niekedy aj nepretržite.

Keď sme začali používať EKG koncom 70. rokov, ani sme ho na operačnú sálu nechceli. Lebo stačilo, že sa niekto na operačnej sále pohol a už sa nám krivka rozskákala a my sme sa zľakli, že je niečo zlé s pacientom. Dnes už EKG nie je také rušené, je výborne elektronicky ošetrené. V súčasnosti máme päťnásobne informácie o každej jednej funkcii. Monitorovanie vlastne znamená zvyšovanie bezpečnosti. Vinou anestetik vznikne úmrtie len jedného pacienta na 200-tisíc prípadov, čo sa stane v nemocnici tak raz za 10 až 15 rokov, aj to je diskutabilné či to bolo iba chybou anestetik.

Sú prístroje na výstave našej domácej výroby?

- Áno, československej. Vyrábala ich Chirana Stará Turá, ktorá bola špičkou vo výrobe zdravotníckych zariadení vo východnom bloku. Okrem prístrojov tu máme aj ukážku, ako sa vyvíjali pomôcky na zabezpečenie dýchacích ciest. Keď človek stratí vedomie, zapadne mu jazyk a môže sa ním udusiť. Preto dávame do úst vzduchovod, aby mohol pacient voľne dýchať. Používajú sa aj dnes, ale už nie gumené, ale plastové jednorazové.

Nedajú sa gumené dezinfikovať tak, aby sa dali používať opakovane?

- Dajú, ale dezinfekcia by bola drahšia ako nová pomôcka.

Akú budúcnosť predpovedáte anestéziológii? Čo by vám ešte výrazne pomohlo?

- Budú menej invazívne metódy. Keď sme v minulosti chceli vyšetriť kyslík v krvi, museli sme pichnúť aspoň do prsta a odobrať krv. V súčasnosti máme pulzové oxymetre, štipce na prst a cez kožu zistíme, koľko kyslíka pacient má v hemoglobíne. Pacienta to nebolí.

Ešte prídu pravdepodobne ďalšie metódy, ktoré budú cez kožu vedieť zmerať krvné zásobenie v mozgu a v iných orgánoch. Napríklad, teraz sa dostaneme do mozgu len do hĺbky troch centimetrov bez rezania, v budúcnosti to snáď bude aj hlbšie.

Ďalej dávkovacie zariadenia sa stále viac a viac automatizujú pomocou rôznych mikroprocesorov a budú vedieť presnejšie vypočítať, koľko anestetika treba každému konkrétnemu pacientovi. Aby spal dostatočne hlboko, no nie príliš hlboko. Na pokusných zvieratách sa totiž zistilo, že zbytočne príliš hlboká anestézia akoby vyčerpávala mozgové bunky a potom určitý čas nie sú až v takej dobrej kondícii.

Mohlo by sa to dať aj do súvislosti so stavom niektorých starších ľudí, ktorým sa po väčších operačných zákrokoch zhorší psychická výkonnosť. Akoby

rychnejšie zostarni. To sa v súčasnosti intenzívne skúma. Veľkým pokrokom je aj výrazný posun k miniinvazívnej chirurgii pri rôznych operačných výkonoch. Veľkou výhodou je to, že pri malých rezoch je podstatne rýchlejšie a lepšie zotavenie pre pacienta.

Tento text ste mohli čítať vďaka tomu, že platíte za obsah. Vážime si to.

Zdravotníctvo

+ ODOBERAŤ TÉMU

- Hygienička: Covid je v Levickom okrese na miernom vzostupe
- Cynická obluda: Nanajvýš elegantné riešenie
- Američania zvíťazili, špeciálne záujmy prehrali. Biden podpísal rozsiahly balík opatrení

Súvisiace témy: Zdravotníctvo (Nové Zámky), Zdravotníctvo (Zvolen), Zdravotníctvo (Senec), Zdravotníctvo (Domov), Zdravotné poisťovne

Najdôležitejšie správy z východu Slovenska čítajte na [Korzar.sme.sk](#). Všetky správy z Košíc nájdete na [košickom Korzari](#)

Elena Danková
Redaktorka

+ ODOBERAŤ AUTORA

Poslať článok na email | Nahliadať chybu

DISKUSIA (0)

Neprehliadnite tiež

- Smer a Sme rodina sa spojili. Majú spoločného kandidáta na župana a primátora**
Dohodu podpísali v Míchalovciach.
SITA · 5 h
- Na hraničnom priechode s Maďarskom horelo. Mercedes je zničený, budovy poškodené**
Škodu odhadujú na 200-tisíc eur.
Kristián Sabo · 10 h
- V Toryse pri Prešove našli desiatky mŕtvych rýb. Nemali dosť kyslíka**
Pod úhyn sa podpisuje enormné sucho.
Lenka Hanková · 6 h
- Odídencov z Ukrajiny priviezol vlak z Prahy do Humenného. Veronike vo vojne zabili synovca**
Niektorým sa v Česku páčilo, iným nie.
Jana Otrivá · 18. aug

Hlavné správy zo Sme.sk

- SaS tresty za útoky nestačia. OĽaNO nimi chcelo vyriešiť vládnu krízu**
Od 6. júla sa strany k vyriešeniu krízy kompromisom nepriblížili.
Daniela Hajáková · 2 h
- Pre Česko je dôležité, či bude vo vláde Korčok alebo Matovič (píše Petr Šabata)**
Politici v strednej Európe, pri každom svojom rozhodovaní myslíte na Trampa.
Petr Šabata · 16. aug
- Jankovskú musel na súde podopierať advokát. Plakala a ledva dokázala hovoriť**
Pred súd sa postaví opäť aj 7. septembra.
Peter Kováč · 7 h
- Ukrajina Rusko Online: Dodávky plynu do Únie cez Nord Stream 1 sa opäť pre**

BLOGY SME

Najnovšie Najčítanejšie Prémiové

1. Štefan Vidlár: Máli sa mi, máli
2. Peter Biščo: Smer sa trasie strachom, Hlas Jobre, Jankovská plače a ostatní sa modlia všemocnému § 363.
3. Ján Šedo: Heger navrhuje o.i. aj tresty za osobné útoky, tvrdí SaS.
4. Štefan Vidlár: Je suis fan
5. Miroslav Makyta: Svet podľa Fica a Matoviča
6. Jana Jüdová: Príbeh zúfaleho pacienta, muža, ktorý sadil stromy
7. Nina Erneker: Kde sa dobre varí, tam sa dobre darí
8. Marián Kozák: Výlet do Bratislavy a Wiedne v roku 2015

udrzbu zastavia

Vojna na Ukrajine pokračuje.
Laura Smeřová a 4 ďalí 13 21 h

Dovolenka Recenzie **Reštaurácie** Zlavy

Pizzeria Palermo

Alvinczyho 2
Košice

- Denné menu Košice
- Odporúčané reštaurácie Košice
- Najlepšie hodnotené reštaurácie Košice

Reštaurácie, denné menu, akcie, hodnotenia | [restauracie.me.sk](#)

Už ste čítali?

DOMOV
Generálna prokuratúra veri Ficovi a Parovi. Vyhľadateľoví Juhásovi nie

SVET
Nízke hladiny riek zastavia elektrárne aj fabriky, Európa čelí 500-ročnému suchu

DOMOV
V kríze mení ministrov? Zmôžu sa na hasenie problémov, Heger ich však musí nájsť

AUTO
Rozhoduje výkon aj veľkosť nádrže. Aké autá dostane polícia?

DOMOV
Budú predčasné voľby už na jar? Trojkoalícii neverí ani Kollár

Korzar

[Kontakty](#) [Inzercia](#) [Predplatné](#) [Odvolanie súhlasov](#)

[Ďalšie weby skupiny](#) [Príslušenie do Post.sk](#) [Slovak Spectator](#) [Agentúrne správy](#) [Vydavateľstvo](#) [Inzercia](#) [Osobné údaje](#) [Návštevnosť webu](#) [Predajnosť tlačí](#) [Petit Academy](#) [SME v škole](#)

© Copyright 1997-2022 | Petit Press, s.r.o.

Úrad pre verejné obstarávanie preveroval zákazky košickej župy. Za teplomery bude platiť

📅 19. 8. 2022, 21:10, Zdroj: korzar.sme.sk , Vydavateľ: Petit Press, a.s., Autor: Robert Bejda, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 95 973 GRP: 2,13 OTS: 0,02 AVE: 1400 Eur

Hoci po ňom strieľali, stíhať ho nebudú.

Denník Korzár vám každý deň prináša najzaujímavejšie informácie a najčítanejšie správy nášho webu o aktuálnom dianí najmä na východnom Slovensku.

Trnkov známy nemal vyhrať, za predražené teplomery dostali pokutu župa i cestári Podľa Úradu pre verejné obstarávanie košická župa i jej správa ciest kupovali prístroje, ktoré nechceli. Kontrolórom totiž nesedia technické parametre teplomerov s tým, čo požadovali obstarávatelia v zadaní. (zdroj: FB/Rasťo Trnka)

KOŠICE. Pri nákupe bezkontaktných teplomerov nepostupovala Správa ciest Košického samosprávneho kraja (SC KSK) v medziach zákona o verejnom obstarávaní.

K tomuto záveru došiel Úrad pre verejné obstarávanie (ÚVO), ktorý zákazku z vlašajška preveroval. V súvislosti s košickou župou a nákupmi teplomerov ide za posledné dva mesiace o druhé rozhodnutie ÚVO.

V prvom prípade sa mal správneho deliktu dopustiť priamo Košický samosprávny kraj, a to v súvislosti s nákupmi teplomerov, ktoré mali v rámci protiepidemických opatrení preveriť telesnú teplotu osôb pri vstupe do budov župy a jej organizácií. Tému sa bližšie venoval Michal Lendel.

Po nepríčetnom šoférovi strieľali policajti. Vodičák mu odobrať nestihli, zomrel Rýchlo idúci fiat zastavili vlni až výstrely z policajnej zbrane, ktoré mu prestrelili pneumatiku. (zdroj: Jaroslav Vrábel)

KOŠICE. Dopravných nehôd na cestách neustále pribúda.

Neraz sú za smutnými a dramatickými udalosťami v premávke zodpovedné drogy, prípadne alkohol.

Stáva sa však aj, že za volantom sedí človek vykazujúci nepríčetnosť, ktorý sa nespráva štandardne a ohrozuje iných účastníkov premávky, prípadne chodcov.

Známy prípadom, keď sa šofér vybral do košických ulíc a neuvedomoval si, čo robí, je udalosť z minulého roka. Tá sa dokonca skončila strelbou polície na jeho auto. Prípad dosledoval Kristián Sabo.

Pacient priviazaný remeňmi a okolo diváci. Či operáciu prežil, bola aj lotéria Anestéziológia v minulosti a dnes sa priam ani nedajú porovnať. (zdroj: STM)

Medicínsky odbor anestéziológie a intenzívnej medicíny je pre bežného človeka tak trochu záhadný. Nikto z nás nemá dobrý pocit, keď sa ho lekár chystá uspať, aby vyriešil jeho zdravotný problém, alebo mu rovno zachránil život.

Aj táto súčasť medicíny sa v priebehu rokov vyvíjala a zdolávala rôzne míľniky. Prezentuje ich aj výstava v Slovenskom technickom múzeu Košice.

S doc. MUDr. Jozefom Firmentom (67) – anestéziológom a intenzivistom, prednostom I. kliniky anestéziológie a intenzívnej medicíny Univerzitnej nemocnice L. Pasteura a Lekárskej fakulty **UPJŠ** Košice sa o pozoruhodnostiach výstavy porozprávala Elena Danková.

Kde nájdete zelené bažiny, ktoré pripomínajú príbytok Shreka Oborínska vodná zážitková cesta. (zdroj: Košice Región Turizmus)

Východné Slovensko ukrýva množstvo miest a zákutí, ktoré sa oplatí spoznať a vidieť. Jeho ponuka je nesmierne pestrá. Môžete spoznávať umenie, architektúru, nedotknutú prírodu, našu históriu, zapotiť sa na turistike, vybrať sa na výlety, kde sa zabavia tak malí, ako aj veľkí objavitelia.

Korzár vás počas letného seriálu zavedie na rôzne miesta a podujatia, ktoré sa oplatí vidieť a zažiť. Dnes to bude obec Oborín, ktorá leží v Michalovskom okrese. Zavedie vás tam Katarína Gécziová.

V Toryse pri Prešove našli desiatky mŕtvych rýb. Nemali dosť kyslíka Hladina rieky Torysa je tento rok extrémne nízka. (zdroj: Lenka Haniková)

PREŠOV. Nedostatok zrážok je toto leto skutočne alarmujúci a nemá dopad len na poľnohospodárov či obce, kde musí byť voda na prídela.

Z vysychajúcich riek navyše odchádza život.

Slovenská inšpekcia životného prostredia (SIŽP) hlási, že na rieke Torysa pri Haniske uhynulo v dôsledku sucha 30 rýb.

Hlásenie o úhyne dostali inšpektori vo štvrtok 18. augusta aj z Torysy v Prešove. Čo sa s nimi deje? Zisťovala Lenka Haniková.

Na hraničnom priechode s Maďarskom horelo. Mercedes je zničený, budovy poškodené Požiar na hraničnom priechode zamestnal hasičov troch staníc. (zdroj: HaZZ)

MILHOSŤ. Obrovské plamene šľahali z priestoru medzi dvoma budovami na hraničnom priechode Milhošť v okrese Košice – okolie vo štvrtok večer.

Horelo medzi kasínom a firmou s dekoráciami. V priebehu pár minút plamene šľahali do výšky niekoľkých metrov. Na mieste zasahovali hasiči z troch staníc - Šaca, Čaňa a Košice.

Počas hasenia prišlo jednému z hasičov nevoľno a privolali mu sanitku. Ako zásah pokračovala ďalšie bližšie informácie prináša Kristián Sabo.

Smer a Sme rodina sa spojili. Majú spoločného kandidáta na župana a primátora Viliam Zahorčák s podpredsedom Sme rodina a ministrom práce Milanom Krajniakom na otvorení Zemplínskeho jarmoku. (zdroj: FB Viliam Zahorčák)

MICHALOVCE. Strana Smer - sociálna demokracia (Smer-SD) a hnutie Sme rodina v piatok v Michalovciach podpísali dohodu o predvolebnej a povolebnej spolupráci pre volebné obdobie 2022 - 2026.

Hnutie Sme rodina podporí vo voľbách do samosprávy kandidáta na predsedu Košického samosprávneho kraja, súčasného primátora Michaloviec, Viliama Zahorčáka, a v komunálnych voľbách kandidáta na primátora mesta Michalovce Miroslava Dufinca.

Prečítajte si viac informácií.

Ďalšie správy

Maďarského turistu uhryzla vo Vysokých Tatrách vretenica. Chcel zísť k liečebnému ústavu, dostal alergickú reakciu.

Novým riaditeľom Východoslovenského múzea sa má stať Dominik Béreš. Návrh na jeho vymenovanie bude súčasťou zastupiteľstva.

V lese v Novej Sedlici našiel muž väčšie množstvo starej munície. Pyrotechnik ju zneškodnil na mieste nález.

Poľský vodič nákladniaka v Prešove nafúkal takmer 1,8 promile. Skončil v policajnej cele.

Tip na víkend

Výstava ruží a gladiol, Šarišské hradné hry. Tipy na víkend 20. a 21. augusta. Kam za zaujímavým podujatím.

Ak sa vám Denný newsletter Korzára páči, jedným klikom sa môžete prihlásiť na jeho odber .

Autor: Robert Bejda

19. aug 2022 o 21:10

Úrad pre verejné obstarávanie preveroval zákazky košickej župy. Za teplomery bude platiť

Hoci po ňom striedali, stíhať ho nebudú.

Róbert Bejda
redaktor, webeditor

+ ODOBERAŤ AUTORA

Písmo: A⁻ | A⁺

DISKUSIA (0)

Denník Korzar vám každý deň prináša najzaujímavejšie informácie a najčítanejšie správy nášho webu o aktuálnom dianí najmä na východnom Slovensku.

Trnkov známy nemal vyhrať, za predražené teplomery dostali pokutu župa i cestári

Podľa Úradu pre verejné obstarávanie košická župa i jej sprievodca cest čipovými prístrojmi, ktoré neochorli. Kontrolným tímom nesedla technická parametre teplomerov a tým, čo postadovali obstarávateľia v zadani. (foto: TB/Kristo Trnka)

KOŠICE. Pri nákupe bezkontaktných teplomerov nepostupovala Správa ciest Košického samosprávneho kraja (SC KSK) v medziach zákona o verejnom obstarávaní.

K tomuto záveru došiel Úrad pre verejné obstarávanie (ÚVO), ktorý zákazku z vlašájska preveroval. V súvislosti s košickou župou a nákupmi teplomerov ide za posledné dva mesiace o druhé rozhodnutie ÚVO.

V prvom prípade sa mal správneho deliktu dopustiť priamo Košický samosprávny kraj, a to v súvislosti s nákupmi teplomerov, ktoré mali v rámci protiepidemických opatrení preveriť telesnú teplotu osôb pri vstupe do budov župy a jej organizácií. Téma sa bližšie venoval [Míchal Lendel](#).

Po nepričetnom šoferovi striedali policajti. Vodičák mu odobrať nestihli, zomrel

NAJČÍTANEJŠIE NA KORZÁR

4 hodiny **24 hodín** 3 dni 7 dní

1. Na hraničnom priechode s Maďarskom horelo. Mercedes je zničený, budovy poškodené 11 698
2. Dva tradičné jarmoky. Tip na piatok 19. augusta 10 503
3. Keď železničná nemocnica skončí, lekári odídu aj do zahraničia, varujú odborári 7 722
4. Nábytkový reťazec poslanci Košíc nechcú. Skúša ich presvedčiť na druhý pokus 7 504
5. Zamestnanci špeciálnej školy v Sobrance: Nedôverujeme poverenej riaditeľke 5 675
6. Fekálny fantóm lásku stále nenašiel. Opäť ju hľadá a už aj inde v Košiciach 3 942
7. Odidencov z Ukrajiny priviezol vlak z Prahy do Humenného. Veronike vo vojne zabili synovca 2 950
8. Naivný mladík chcel na internete predat kabát za 20 eur. Prišiel o 1 360 eur 2 765

INZERCIA - TLAČOVÉ SPRÁVY

Vybrané Najnovšie Najčítanejšie

1. Pixel Federation nikdy nezarobil ako cez pandémie
2. Veterány sú symbolom Kuby. Hemingway ich vlastnil sedem
3. Hyundai startuje na Slovensku unikátny Hyundai Plogging Run
4. Mobilná bezpečnosť sa stále podceľuje. Všetko však máte v rukách
5. Auto bez čakania? VW T-Cross môžete mať hneď a aj so zľavou
6. Radi si veľa vyrábate sami? Tento nový časopis je pre vás
7. Zdravotná poisťovňa zostala prekvapená. Zaplatila už 30 mil. eur
8. Domčeky trulli mali byť dočasným bývaním v snahe neplatiť dane

PR články vašej firmy na tomto mieste >

BLOGY SME

Najnovšie Najčítanejšie Prémiové

1. Štefan Vidlár: Máli sa mi, máli
2. Peter Biščo: Smer sa trasie strachom, Hlas Jobre, Jankovská plače a ostatní sa modlia všemocnému § 363.
3. Ján Šedo: Heger navrhuje o.i. aj tresty za osobné útoky, tvrdí SaS.
4. Štefan Vidlár: Je suis fan
5. Miroslav Malyta: Svet podľa Fica a Matoviča
6. Jana Júdová: Príbeh zúfalého pacienta, muža, ktorý sadil stromy
7. Nina Erneker: Kde sa dobre vari, tam sa dobre darí
8. Marián Kozák: Výlet do Bratislavy a Wiedne v roku 2015

Rýchlo idúci Fiat zastavil vlnu až výstrely z políciej zbraňe, ktorá mu prestréžila proramatik. (zdroj: Jaroslav Vrabec)

KOŠICE. Dopravných nehôd na cestách neustále pribúda.

Neraz sú za smutnými a dramatickými udalosťami v premávke zodpovedné drogy, prípadne alkohol.

Stáva sa však aj, že za volantom sedí človek vykazujúci nepričetnosť, ktorý sa nespráva štandardne a ohrozuje iných účastníkov premávky, prípadne chodcov.

Znáмым prípadom, keď sa šofér vybral do košických ulíc a neuvedomoval si, čo robí, je udalosť z minulého roka. Tá sa dokonca skončila strelbou polície na jeho auto. [Prípád dosleďoval Kristián Sabo.](#)

Pacient priviazaný remeňmi a okolo diváci. Či operáciu prežil, bola aj lotéria

Anestéziológia v minulosti a dnes sa priam ani nedajú porovnať. (zdroj: STM)

Medicínsky odbor anestéziológie a intenzívnej medicíny je pre bežného človeka tak trochu záhadný. Nikto z nás nemá dobrý pocit, keď sa ho lekár chystá uspať, aby vyriešil jeho zdravotný problém, alebo mu rovno zachránil život.

Aj táto súčasť medicíny sa v priebehu rokov vyvíjala a zdolávala rôzne miľniky. Prezentuje ich aj výstava v Slovenskom technickom múzeu Košice.

S doc. MUDr. Jozefom Firmentom (67) - anestéziológom a intenzivistom, prednostom I. kliniky anestéziológie a intenzívnej medicíny Univerzitnej nemocnice L. Pasteura a Lekárskej fakulty UPJŠ Košice sa o pozoruhodnostiach výstavy [porozprávala Elena Danková.](#)

Kde nájdete zelené bažiny, ktoré pripomínajú príbytok Shreka

Oberhinská vodná nádržová creta. (zdroj: Košice Region Turizmus)

Východné Slovensko ukrýva množstvo miest a zákutí, ktoré sa oplatí spoznať a vidieť. Jeho ponuka je nesmierne pestrá. Môžete spoznávať umenie, architektúru, nedotknutú prírodu, našu históriu, zapotíť sa na turistike, vybrať sa na výlety, kde sa zabavia tak malí, ako aj veľkí objavitelia.

Korzár vás počas letného seriálu zavedie na rôzne miesta a podujatia, ktoré sa oplatí vidieť a zažiť. Dnes to bude obec Oborín, ktorá leží v Michalovskom okrese. Zavedie vás [tam Katarína Gécziová](#).

V Toryse pri Prešove našli desiatky mŕtvych rýb. Nemali dosť kyslíka

Hľadina rieky Torysa je tento rok extrémne nízka. (zdroj: Lenka Haniková)

PREŠOV. Nedostatok zrážok je toto leto skutočne alarmujúci a nemá dopad len na poľnohospodárov či obce, kde musí byť voda na prídel.

Z vysychajúcich riek navyše odchádza život.

Slovenská inšpekcia životného prostredia (SIŽP) hlási, že na rieke Torysa pri Haniske uhynulo v dôsledku sucha 30 rýb.

Hlásenie o úhyne dostali inšpektori vo štvrtok 18. augusta aj z Torysy v Prešove. Čo sa s nimi deje? [Zisťovala Lenka Haniková](#).

Na hraničnom priechode s Maďarskom horelo. Mercedes je zničený, budovy poškodené

Poliar na hraničnom priechode zamestnal hasičov troch staníc. (tlač: HZZ)

MILHOŠT. Obrovské plamene šľahali z priestoru medzi dvoma budovami na hraničnom priechode Milhošť v okrese Košice - okolie vo štvrtok večer.

Horelo medzi kasínom a firmou s dekoráciami. V priebehu pár minút plamene šľahali do výšky niekoľkých metrov. Na mieste zasahovali hasiči z troch staníc - Šaca, Čaňa a Košice.

Počas hasenia prišlo jednému z hasičov nevoľno a privolali mu sanitku. Ako zásah pokračovala ďalšie bližšie informácie [prináša Kristián Sabo](#).

Smer a Sme rodina sa spojili. Majú spoločného kandidáta na župana a primátora

Viliam Zahorčák s podpredsedom Smeru rodina a ministrom práce Milanom Kráľiakom na ocenení Zemplínskeho jarmoku. (tlač: FB Viliam Zahorčák)

MICHALOVCE. [Strana Smer](#) - sociálna demokracia (Smer-SD) a hnutie Sme rodina v piatok v Michalovciach podpísali dohodu o predvolebnej a povolebnej spolupráci pre volebné obdobie 2022 - 2026.

Hnutie Sme rodina podporí vo voľbách do samosprávy kandidáta na predsedu Košického samosprávneho kraja, [súčasného primátora](#) Michaloviec, Viliama Zahorčáka, a v [komunálnych voľbách](#) kandidáta na primátora mesta

Michalovce Miroslava Dufinca.

[Prečítajte si viac informácií.](#)

Ďalšie správy

Maďarského turistu uhryzla vo Vysokých Tatrách vretenica. [Chcel zísť k lečebnému ústavu, dostal alergickú reakciu.](#)

Novým riaditeľom Východoslovenského múzea sa má stať Dominik Béreš. [Návrh na jeho vymenovanie bude súčasťou zastupiteľstva.](#)

V lese v Novej Sedlici našiel muž väčšie množstvo starej munície. [Pyrotechnik ju zneškodnil na mieste nález.](#)

Poľský vodič nákladniaka v Prešove nafúkal takmer 1,8 promile. [Skončil v policajnej cele.](#)

Tip na víkend

Výstava ruží a gladiol, Šarišské hradné hry. Tipy na víkend 20. a 21. augusta. [Kam za zaujímavým podujatím.](#)

Ak sa vám [Denný newsletter Korzára](#) páči, jedným klikom sa môžete prihlásiť na jeho odber.

Denný newsletter Korzára

+ ODOBERAŤ TÉMU

- Zvrátené a nemiestne, reagujú ľudia na inzerát mladíka, ktorý si našli v schránkach
- Schuster, Rezeš, VSŽ, Penta. Kde stál legendárny štadión, bude krabica s nábytkom
- Aj nekorektné vyjadrenia politikov o Rómoch môžu voličom imponovať

Najdôležitejšie správy z východu Slovenska čítajte na [Korzar.sme.sk](#).

Róbert Bejda
redaktor, webeditor

+ ODOBERAŤ AUTORA

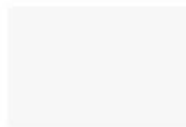
Novinárčine sa upísal v roku 1995 vo vtedajšom denníku Košický večer, od roku 2005 pôsobí v Korzári. Venuje sa najmä rezortu súdov, prokuratúry a polície.

Poslať článok na email | Nahlasit chybu

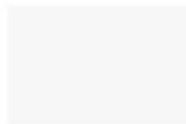
DISKUSIA (0)

Neprehliadnite tiež

Smer a Sme rodina sa spojili. Majú spoločného kandidáta na župana a primátora

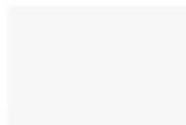
Dohodu podpísali v Michalovciach.
SIDA | 5 h

Platený obsah

Na hraničnom priechode s Maďarskom horelo. Mercedes je zničený, budovy poškodené

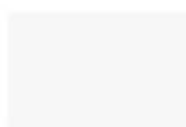
Škodu odhadujú na 200-tisíc eur.
Krisián Sabo | 10 h

Platený obsah

V Toryse pri Prešove našli desiatky mŕtvych rýb. Nemali dosť kyslíka

Pod úhyn sa podpisuje enormné sucho.
Lenka Hanáková | 6 h

Platený obsah

Odídencov z Ukrajiny priviezol vlak z Prahy do Humenného. Veronike vo vojne zabili synovca

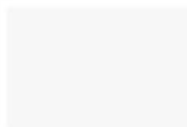
Niektorým sa v Česku páčilo, iným nie.
Jana Otlová | 18. aug.

BLOGY SME

Najnovšie Najčítanejšie Prémiové

1. Štefan Vidlár: Máli sa mi, máli
2. Peter Biščo: Smer sa trasie strachom. Hlas žobre, Janíková plače a ostatní sa modlia všemocnému § 363.
3. Ján Šedo: Heger navrhuje o.i. aj tresty za osobné útoky, tvrdí SaS.
4. Štefan Vidlár: Je suis fan
5. Miroslav Makyta: Svet podľa Fica a Matoviča
6. Jana Júdová: Príbeh zúfalého pacienta, muža, ktorý sadil stromy
7. Nina Erneker: Kde sa dobre varí, tam sa dobre darí
8. Marián Kozák: Výlet do Bratislavy a Viedne v roku 2015

Hlavné spravy zo Sme.sk

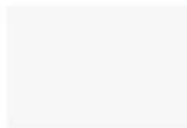

Platený obsah

SaS tresty za útoky nestačia. OĽaNO nimi chcelo vyriešiť vládnu krízu

Od 6. júla sa strany k vyriešeniu krízy kompromísom nepriblížili.

Daniela Hajčáková · 2 h

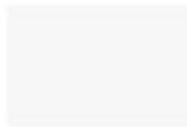

Platený obsah

Pre Česko je dôležité, či bude vo vláde Korčok alebo Matovič (píše Petr Šabata)

Politici v strednej Európe, pri každom svojom rozhodovaní myslíte na Trumpa.

Petr Šabata · 15. aug

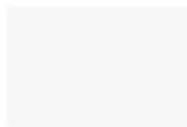

Platený obsah

Jankovskú musel na súde podpierať advokát. Plakala a ledva dokázala hovoriť

Pred súd sa postaví opäť aj 7. septembra.

Peter Kováč · 7 h

Ukrajina Rusko Online: Dodávky plynu do Únie cez Nord Stream 1 sa opäť pre údržbu zastavia

Vojna na Ukrajine pokračuje.

Laura Smíšková a 4 ďalší · 21 h

Dovolenka Recenzie **Reštaurácie** Zlavy

Pizzeria Palermo

Alvinczyho 2
Košice

- Denné menu Košický región
- Odporúčané reštaurácie Košický región
- Najlepšie hodnotené reštaurácie Košický región

Reštaurácie, denné menu, akcie, hodnotenia | [restauracie.sme.sk](#)

Už ste čítali?

DOMOV

Generálna prokuratúra veri Ficovi a Parovi. Vyšetrovatelovi Juhásovi nie

SVET

Nízke hladiny riek zastavia elektrárne aj fabriky, Európa čelí 500-ročnému suchu

DOMOV

V kríze meniť ministrov? Zmôžu sa na hasenie problémov, Heger ich však musí nájsť

AUTO

Rozhoduje výkon aj veľkosť nádrže. Aké autá dostane polícia?

DOMOV

Budú predčasné voľby už na jar? Trojkolácií neverí ani Kollár

Korzár

[Kontakty](#) [Inzercia](#) [Predplatné](#) [Odvolanie súhlasov](#)

RSS

Newsletter

Aplikácia

iPad

Kindle

Časť weby skupiny: [Príslušenie do Post.sk](#) [Slovak Spectator](#) [Agentúra správy](#) [Vydavateľstvo](#) [Inzercia](#) [Osobné údaje](#) [Návštevnosť webu](#) [Predajnosť tlač](#) [Petit](#)

Academy SME v škole

© Copyright 1997-2022 / Petit Press, a.s.

Ako prvý uskutočnil na Slovensku transfúziu krvi [🔗](#)

📅 20. 8. 2022, 9:00, Zdroj: spravy.rtvs.sk [🔗](#), Vydavateľ: Rozhlas a televízia Slovenska, Autor: Nicol Tomečková, TASR. Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ
Dosah: 44 601 GRP: 0,99 OTS: 0,01 AVE: 1064 Eur

Jeho meno je späté s rozvojom košickej cievnej chirurgie.

Prof. MUDr. Ján Kňazovický vykonal prvú transfúziu krvi na Slovensku v roku 1923.

Foto: archív TASR

Dňa 27. októbra 1893 sa v Ľubietovej narodil MUDr. Ján Kňazovický. Jeho meno je nerozlučne späté s rozvojom košickej cievnej chirurgie. Zomrel pred 35 rokmi.

Vyštudoval medicínu v rokoch 1911-1916 na univerzite v rumunskej Kluži. S praxou chirurga začína na Ústave vojnových invalidov v Košiciach, kde si pod vplyvom svetoznámeho profesora Lichenberga osvojil a zdokonalil základy chirurgie a medicínske myslenie.

Súvisiaci článok Vyvinul vakcínu proti žltej zimnici. Pred 50 rokmi zomrel Max Theiler

Počas vyhlásenia Československej republiky (ČSR) pracoval ako lekár v radoch Červenej armády. Pri bojoch na Tise bol postrelený a po úspešnej operácii v Budapešti sa mohol vrátiť k práci lekára v župnej nemocnici v Stoličnom Belehrade. Neskôr bol asistentom na druhej chirurgickej klinike v Budapešti.

Do Československa sa vrátil až v roku 1922 po vyhlásení amnestie. Začal pracovať na chirurgickej klinike Štátnej nemocnice v Bratislave s profesorom Stanislavom Kostlivým. Od roku 1930 pôsobil ako prednosta chirurgického oddelenia Štátnej nemocnice v Košiciach.

Popri práci lekára sa venoval aj vedeckej práci a v roku 1933 bol habilitovaný na docenta. V roku 1938 sa stal riaditeľom Štátnej nemocnice v Košiciach, ktorú opustil po okupácii mesta a prijal post prednostu chirurgického oddelenia Štátnej nemocnice v Martine.

Bol priekopníkom v oblasti krvnej transfúzie

Po druhej svetovej vojne sa vrátil znovu do Košíc, kde už zotrval natrvalo. Bol prvým dekanom novozaloženej pobočky Lekárskej fakulty Univerzity Komenského, z ktorej sa v roku 1959 stala samostatná fakulta novej Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (**UPJŠ**) v Košiciach.

Ján Kňazovický bol úspešný aj v oblasti krvnej transfúzie. Ako prvý na území Slovenska ju uskutočnil v roku 1923.

Súvisiaci článok Dvorný fotograf cisárovnej Sisi pochádzal z Malaciek

Vo vedeckovýskumnej práci sa venoval chirurgii gastrointestinálneho traktu, ako aj jeho motilite (schopnosti organizmu samostatne sa pohybovať, pozn. redakcie) po žalúdočných a črevných chirurgických zákrokoch. V oblasti cievnej chirurgie patril medzi tých, čo kľiesnili cestu pre zavádzanie angiografie (medicínska vyšetrovacia metóda, ktorej účelom je zobrazenie ciev, pozn. redakcie).

Svoju pozornosť sústredil aj na problematiku infúzných roztokov a krvných transfúzií. V organizačnej práci sa zaslúžil o vznik a rozvoj transfúzných staníc, stredných zdravotníckych škôl a neskôr Lekárskej fakulty **UPJŠ** v Košiciach, kde vybudoval laboratórium pri chirurgickej klinike. Ako pedagóg vychoval viacero odborníkov, bol zakladateľom tzv. košickej chirurgickej školy.

Za 67 rokov praxe uskutočnil viac ako dvadsaťtisíc operácií

Láska ku chirurgii a radosť zo zachraňovania životov z neho urobili aj rekordmana svetových štatistík. Aktívne operoval do veku 85 rokov, poslednú operáciu viedol ako 91-ročný a aj keď sa rozhodol zavesiť skalpel na klinec, bol stále aktívny ako pomocný lekár. Za 67 rokov praxe uskutočnil vyše 20 000 operačných zákrokov.

Slávnostné premenovanie Galenovej ulice na ulicu prof. Jána Kňazovického v Košiciach v roku 2016. Foto: TASR

Uznávaný lekár obohatil chirurgiu o niekoľko prelomových metodík, ktoré z neho urobili ikonu nielen v našich končinách, ale aj vo svete. Ján Kňazovický zomrel 20. augusta 1987 v Košiciach vo veku 93 rokov.

Na Lekárskej fakulte **UPJŠ** sa od roku 1993 každoročne koná Memoriál profesora Kňazovického. Od roku 2007 udeľujú na Slovensku medailu profesora MUDr. Jána Kňazovického darcom krvi za viac ako 100-násobné darcovstvo u mužov a vyše 80-násobné u žien. Medaila sa stala najvyšším ocenením pre bezpríspevkových darcov krvi.

Na počesť výnimočnej osobnosti sa za účasti vtedajšieho primátora mesta Košice Richarda Rašiho uskutočnilo 14. januára 2016 premenovanie Galenovej ulice v Košiciach na ulicu profesora Jána Kňazovického.

Autor: Nicol Tomečková, TASR

Slovensko ↑

Ako prvý uskutočnil na Slovensku transfúziu krvi

Jeho meno je späté s rozvojom košickej cievnej chirurgie.

+ RTVS, TASR 20. 8. 2022 09:00:00

Odlož na neskôr

Prof. MUDr. Ján Kňazovický vykonal prvú transfúziu krvi na Slovensku v roku 1923.

Foto: archív TASR

Dňa 27. októbra 1893 sa v Lubietovej narodil MUDr. Ján Kňazovický. Jeho meno je nerozlučne späté s rozvojom košickej cievnej chirurgie. Zomrel pred 35 rokmi.

Vvštudoval medicínu v rokoch 1911-1916 na univerzite v rumunskej Kluži. S praxou chirurga

začínal na Ústave vojnových invalidov v Košiciach, kde si pod vplyvom svetoznámeho profesora Lichenberga osvojil a zdokonalil základy chirurgie a medicínske myslenie.

Súvisiaci článok

Vyvinul vakcínu proti žltej zimnici. Pred 50 rokmi zomrel Max Theiler →

Počas vyhlásenia Československej republiky (ČSR) pracoval ako lekár v radoch Červenej armády. Pri bojoch na Tise bol postrelený a po úspešnej operácii v Budapešti sa mohol vrátiť k práci lekára v župnej nemocnici v Stoličnom Belehrade. Neskôr bol asistentom na druhej chirurgickej klinike v Budapešti.

Do Československa sa vrátil až v roku 1922 po vyhlásení amnestie. Začal pracovať na chirurgickej klinike Štátnej nemocnice v Bratislave s profesorom Stanislavom Kostlivým. Od roku 1930 pôsobil ako prednosta chirurgického oddelenia Štátnej nemocnice v Košiciach.

Popri práci lekára sa venoval aj vedeckej práci a v roku 1933 bol habilitovaný na docenta. V roku 1938 sa stal riaditeľom Štátnej nemocnice v Košiciach, ktorú opustil po okupácii mesta a prijal post prednostu chirurgického oddelenia Štátnej nemocnice v Martine.

Bol priekopníkom v oblasti krvnej transfúzie

Po druhej svetovej vojne sa vrátil znovu do Košíc, kde už zotrval natrvalo. Bol prvým dekanom novozaloženej pobočky Lekárskej fakulty Univerzity Komenského, z ktorej sa v roku 1959 stala samostatná fakulta novej Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (UPJŠ) v Košiciach.

Ján Kňazovický bol úspešný aj v oblasti krvnej transfúzie. Ako prvý na území Slovenska ju uskutočnil v roku 1923.

Súvisiaci článok

Dvorný fotograf cisárovnej Sisi pochádzal z Malaciek →

Vo vedeckovýskumnej práci sa venoval chirurgii gastrointestinálneho traktu, ako aj jeho motilite (*schopnosti organizmu samostatne sa pohybovať, pozn. redakcie*) po žalúdočných a črevných chirurgických zákrokoch. V oblasti cievnej chirurgie patril medzi tých, čo kliensili cestu pre zavádzanie angiografie (*medicínska vyšetrovacia metóda, ktorej účelom je zobrazenie*

ciev, pozn. reakcie).

Svoju pozornosť sústredil aj na problematiku infúzných roztokov a krvných transfúzií. V organizačnej práci sa zaslúžil o vznik a rozvoj transfúzných staníc, stredných zdravotníckych škôl a neskôr Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach, kde vybudoval laboratórium pri chirurgickej klinike. Ako pedagóg vychoval viacero odborníkov, bol zakladateľom tzv. košickej chirurgickej školy.

Za 67 rokov praxe uskutočnil viac ako dvadsaťtisíc operácií

Láska ku chirurgii a radosť zo zachraňovania životov z neho urobili aj rekordmana svetových štatistik. Aktívne operoval do veku 85 rokov, poslednú operáciu viedol ako 91-ročný a aj keď sa rozhodol zavesiť skalpel na klinec, bol stále aktívny ako pomocný lekár. Za 67 rokov praxe uskutočnil vyše 20 000 operačných zákrokov.

Slávnostné premenovanie Galenovej ulice na ulicu prof. Jána Kňazovického v Košiciach v roku 2016.

Foto: TASR

Uznávaný lekár obohatil chirurgiu o niekoľko prelomových metodík, ktoré z neho urobili ikonu nielen v našich končinách, ale aj vo svete. Ján Kňazovický zomrel 20. augusta 1987 v Košiciach vo veku 93 rokov.

Na Lekárskej fakulte UPJŠ sa od roku 1993 každoročne koná Memoriál profesora Kňazovického. Od roku 2007 udeľujú na Slovensku medailu profesora MUDr. Jána Kňazovického darcom krvi za viac ako 100-násobné darcovstvo u mužov a vyše 80-násobné u žien. Medaila sa stala najvyšším ocenením pre bezpríspevkových darcov krvi.

Na počesť výnimočnej osobnosti sa za účasti vtedajšieho primátora mesta Košice Richarda Rašiho uskutočnilo 14. januára 2016 premenovanie Galenovej ulice v Košiciach na ulicu profesora Jána Kňazovického.

Vysoké školy na východe začnú v riadnom termíne [☑](#)

☑ 22. 8. 2022, Zdroj: **Denník SME**, Strana: 15, Vydavateľ: **Petit Press, a.s.**, Autor: **Lenka Haniková**, Sentiment: **Ambivalentný**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**, Ďalšie zdroje: **Denník SME - ďalší vydání**

Dosah: 461 108 GRP: 10,25 OTS: 0,10 AVE: 4067 Eur

Vzor nitrianskej univerzity v Prešove a Košiciach nenasledujú.

KOŠICE, PREŠOV. Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre začne semester o dva týždne skôr, reaguje tým na zvyšujúce sa ceny energií. Univerzita ráta aj s posunutím začiatku letného semestra na koniec februára, čo by znamenalo aj posunutie štátnych skúšok o dva týždne. Predĺži sa tiež skúškové obdobie zimného semestra. Škola je pripravená aj na hybridnú formu výučby.

Vysoké školy na východe Slovenska skorší začiatok akademického roka neplánujú.

Nitra: Nespôsobí nám to problémy

„V tomto čase študenti niektorých ročníkov realizujú pedagogické praxe, teda im to proces vzdelávania nekomplikuje,“ vysvetľuje Jana Duchovičová, prorektorka pre vzdelávanie univerzity v Nitre dosah posunu začiatku zimného semestra na 12. septembra a pripomína, že štát kompenzácie dosahov nárastu cien energií zatiaľ nerieši. Z ministerstva odkázali, že môžu prekročiť limit výdavkov o 40 miliónov eur a z toho zaplatiť aj drahšie energie.

„Ako ovplyvní rast cien energií a inflácia fungovanie univerzity, zatiaľ nedokážeme vyčíslit, no so situáciou sa budeme musieť vyrovnáť. Dlhodobo prijímame úsporné opatrenia,“ hovorí Zuzana Bobriková, hovorkyňa Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach.

S posunom termínov nerátajú

Na Univerzite Pavla Jozefa Šafárika sa začína zimný semester 19. septembra, rovnako na veterinárnej univerzite v Košiciach. O zmene dátumu z dôvodu zvyšovania nákladov za energie vedenia týchto univerzít neuvažujú.

„S posunom začiatkov semestrov univerzita nepočíta, keďže študenti musia absolvovať nielen prednášky a cvičenia, ale aj veľký objem klinickej a laboratórnej veterinárnej a farmaceutickej praxe,“ vysvetlila Bobriková. Posúvanie či skracovanie objemov teoretického i praktického vyučovania by podľa nej spôsobilo vážne problémy.

Technická univerzita Košice otvára zimný semester 26. septembra. „Zatiaľ neprijímame žiadne opatrenia,“ hovorí Ervin Lumnitzer, prorektor pre vzdelávanie TUKE a dodáva, že ceny energií v druhej polovici roka 2022 stúpili univerzite približne o 20 percent. „Na základe predbežných konzultácií s dodávateľmi očakávame od budúceho roka zvýšenie cien energií o 80 až 100 percent,“ hovorí Lumnitzer.

V tejto chvíli nie je začiatok akademického roka ohrozený ani na Prešovskej univerzite v Prešove.

Univerzity však nevylučujú možnosť, že by mohli študenti ostať doma pre pandémiu, tak ako predošlé dva roky. Veterinárna univerzita si pre istotu vyhradila právo na zmenu harmonogramu štúdia.

Šetria inak

Univerzity sa snažia na energiách ušetriť znižovaním energetickej náročnosti budov a ďalšími opatreniami. **UPJŠ** napríklad aj obnovou autoparku. „Chceme nahradiť autá s klasickými spaľovacími motormi za elektroautá a hybridy,“ hovorí Hoľanová.

Očakávame od budúceho roka zvýšenie cien energií o 80 až 100 percent.

Ervin Lumnitzer,

prorektor pre vzdelávanie TUKE

Prešovská univerzita v Prešove.

FOTO – KORZÁR/MICHAL FRANK

Autor: Lenka Haniková,

Kosit dodá Košiciam viac tepla

V Barci postaví firma kotol spaľovne za 150 miliónov eur, vodík pre autobusy zatiaľ nie je istý

Cena za nakladanie s odpadom sa sa v Košiciach nemenili od roku 2010. To sa môže onedlho zmeniť.

KOŠICE. Tretí kotol na energetické zhodnocovanie odpadu za 150 miliónov eur plánuje postaviť firma Kosit vo svojom areáli v mestskej časti Košice-Barca. Zámer je aktuálne v štádiu posudzovania vplyvov na životné prostredie.

„To potrvá ešte asi rok - rok a pol, nasledovať budú územné, stavebné konanie a výstavba. Tá by mala byť ukončená niekedy v roku 2026,“ informuje Marián Christenko, generálny riaditeľ spoločnosti Kosit, ktorá v spaľovni spracováva odpad najmä z Košíc a okolitých samospráv.

Christenko: Nové predpisy už inak nezvládneme

Európska únia postupne sprísňuje predpisy. „Predpisy, ktoré vyšli ako posledné, ešte s touto technológiou zvládneme, ale ďalšie, ktoré môžu v budúcnosti vyjsť, už nie,“ vysvetľuje Christenko dôvod kompletného retrofitu, teda prídania novej technológie alebo funkcií k starším systémom.

Best Available Techniques (BAT) schválené v roku 2019 spaľovniam určili limity na oxidy dusíka, ktoré bude musieť ich zariadenie plniť od roku 2023, a budúce novoschválené BAT-y budú platiť opäť na ďalšie štyri roky. Novobudované zariadenia by už mali byť projektované tak, aby dokázali plniť parametre počas desiatok rokov.

Novú spaľovnicu linku K3 chystajú podľa Christenka dva roky a 150-miliónové zariadenie budú financovať napoly z vlastných zdrojov a napoly z bankových úverov.

Zvýšia kapacitu aj dodávky tepla mestu

Výše 30-ročnú spaľovnicu linku K1 si nechajú ako záložný zdroj, postupne ju odstaví a nahradí novým kotlom K3. Kotol K2, vybudovaný pred necelými desiatimi rokmi, je v dobrej kondícii a ostane

V areáli Kositu v košickej Barci vyrastie tretí kotol.

FOTO - KOSIT

v prevádzke. Kapacita linky K1 je 70-tisíc ton odpadu ročne a K2 80-tisíc ton ročne.

Výber zhotoviteľskej firmy na výstavbu linky K3 Kosit zatiaľ len čaká, mala by ňou byť jedna zo širokých veľkých spoločností, ktoré sa venujú výstavbe takýchto zariadení. „Linka K3 bude mať kapacitu stotisíc ton ročne, takže celková kapacita liniek K2 a K3 sa oproti doterajšej K1 a K2 zvýši zo 150-tisíc na 180-tisíc,“ spresňuje Christenko.

Linka K2 vyrába elektrinu celoročne a dodáva ju do siete. K1 je v prevádzke len od septembra do mája a vyrába teplo pre košickú tepláreň. Kosit reálne ročne spáli zhruba 120 ton odpadu. „Budúca skladba tepla, ktoré tepláreň dodáva košickým domácnostiam, by mala byť asi 8 až 10 percent od Kositu, zhruba 30 - 35 percent z geotermálneho vrtu Ďurkov a zvyšok plyn.“

“Linka K3 bude mať kapacitu stotisíc ton ročne, takže celková kapacita liniek K2 a K3 sa oproti doterajšej K1 a K2 zvýši zo 150-tisíc na 180-tisíc ton.”

Marián Christenko,
generálny riaditeľ spoločnosti Kosit

Marián Christenko.

FOTO KORZÁR - JUDITA ČERNÁKOVÁ

Do minulého roka teplárni dodávali asi 30-tisíc megawatthodín tepla ročne, čo stačí na vykurovanie asi 2400 bytov. „Tento rok sme sa dohodli na 50-tisíc megawatthodínach tepla. A už sa pýtajú aj na teplo v lete i na teplú úžitkovú vodu. Po dostavaní linky K3 by sme mali ísť na 130-

tisíc megawatthodín ročne,“ vysvetľuje Christenko. Keďže Kosit vyrába teplo ako vedľajší produkt popri spaľovaní odpadu, za ktoré mu mesto Košice a jeho obyvatelia platia, cena tepla z Kositu pre tepláreň je nižšia. „Len zhruba tretina z regulovanej ceny teplárne, čo je 25 eur za

megawatthodinu,“ vraví Christenko. „Košičania nám platia za nakladanie s odpadom a my im to takto nepriamo vraciamy späť cez zníženú cenu tepla,“ dodáva šéf Kositu. Zároveň však nevyklúča, že Kosit v blízkej budúcnosti požiada mesto o zvýšenie cien, za ktoré preň nakladá s odpadom Košičanov a ktoré sa nemenili už od roku 2010.

„Ak sa tak stane, dôvodom nebude výstavba nového kotla, ale inflácia,“ hovorí a dodáva, že pre infláciu v súčasnosti rokujú o úpravách cien o desať percent, ak to zmluvy so zákazníkmi umožňujú. Prípadne od nich odstupujú a zúčastňujú sa na nových tendroch s už aktualizovanými cenovými ponukami. Okrem Košíc zabezpečuje Kosit spaľovanie odpadu aj pre Prešov, Rožňavu, Michalovce, Humenné, Veľké Kapušany, Trebišov či Levoču.

Vodík pre autobusy

S košickým samosprávnym krajom sa Kosit dohodol na spolupráci na vodíkovom projekte v ktorom župa zabezpečí prímestské autobusy na vodík a Kosit výrobu, skladovanie a distribúciu vodíka do čerpacej stanice. Inšpirovali sa nemeckými Wuppertalom, kde vyrábajú vodík v jednomegawattovom elektrolyzéri.

„My vieme vyrábať vodík z obnoviteľných zdrojov a dodáť ho autobusom. Účinnosť elektrolyzéra možno zvýšiť dodaním horúcej pary, teda využijeme odpadové teplo zo spaľovne aj našu elektrinu.“ Tri jednomegawattové elektrolyzéry by umiestnili v areáli spaľovne v Barci. „Vyrobiť vodík nie je až také ťažké, náročnejšie sú skladovanie, logistika a doprava do čerpacej stanice,“ vysvetľuje Christenko.

Ročne by Kosit vyrobil asi 800 ton vodíka, čo by, zjednodušené povedané pokrylo ročnú prevádzku zhruba 50 prímestských autobusov.

Realizácia projektu je podľa Christenka podmienená získaním externých zdrojov spolufinancovania.

Jaroslav Vrábel, KOSIT

Vysoké školy na východe začnú v riadnom termíne

Vzor nitrianskej univerzity v Prešove a Košiciach nasledujú.

KOŠICE, PREŠOV. Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre začne semester o dva týždne skôr, reaguje tým na zvyšujúce sa ceny energií. Univerzita ráta aj s posunutím začiatku letného semestra na koniec februára, čo by znamenalo aj posunutie štátnych skúšok o dva týždne. Predtým sa tiež skúškové obdobie zimného semestra. Škola je pripravená aj na hybridnú formu výučby. Vysoké školy na východe slovenska skorší začiatok akademického roka neplánujú.

Nitra: Nespôsobi nám to problémy

„V tomto čase študenti niektorých ročníkov realizujú pedagogické praxe, teda im to proces vzdelávania nekomplikuje,“ vysvetľuje Jana Duchovičová, prorektorka pre vzdelávanie univerzity v Nitre dosah posunu začiatku zimného semestra na

Prešovská univerzita v Prešove.

FOTO - KORZÁR/MICHAL FRANK

12. septembra a pripomína, že štát kompenzácie dosahov nárastu cien energií zatiaľ nerieši. Z ministerstva odkázali, že môžu prekročiť limit výdavkov o 40 miliónov eur a z toho zaplatiť aj dražšie energie.

„Ako ovplyvní rast cien energií a inflácia fungovanie univerzity, zatiaľ nedokážeme vyčísliť, no so sľutou sa budeme musieť vyrovnáť.“

Dlhodobu prijímateľ úsporné opatrenia,“ hovorí Zuzana Bobeiková, hovorkyňa Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach.

S posunom termínov nerátajú

Na Univerzite Pavla Jozefa Šafárika sa začína zimný semester 19. septembra, rovnako na veterinárnej

“Očakávame od budúceho roka zvýšenie cien energií o 80 až 100 percent.”

Ervín Lumntzer,
prorektor pre vzdelávanie TUKE

univerzite v Košiciach. O zmene dátumu z dôvodu zvyšovania nákladov za energie vedenia týchto univerzít neuvažujú.

„S posunom začiatkov semestrov univerzita nepočíta, keďže študenti musia absolvovať nielen prednášky a cvičenia, ale aj veľký objem klinickej a laboratórnej veterinárnej a farmaceutickej praxe,“ vysvetľila Bobeiková. Posúvanie či skracovanie objemov teoretického i praktického vyučovania by podľa nej spôsobilo vážne problémy.

Technická univerzita Košice otvára zimný semester 26. septembra. „Zatiaľ neprijímame žiadne opat-

renia,“ hovorí Ervín Lumntzer, prorektor pre vzdelávanie TUKE a dodáva, že ceny energií v druhej polovici roka 2022 stúpili univerzite približne o 20 percent. „Na základe predbežných konzultácií s dodávateľmi očakávame od budúceho roka zvýšenie cien energií o 80 až 100 percent,“ hovorí Lumntzer.

V tejto chvíli nie je začiatok akademického roka ohrozený ani na Prešovskej univerzite v Prešove. Univerzity však nevyklúčujú možnosť, že by mohli študenti ostať doma pre pandémiu, tak ako predložili dva roky. Veterinárna univerzita si pre istotu vyhradila právo na zmenu harmonogramu štúdia.

Šetriť inak

Univerzity sa snažia na energiách ušetriť znížením energetickej náročnosti budov a ďalšími opatreniami. UPJŠ napríklad aj obnovou autotopárku. „Chceme nahradiť autá s klasickými spaľovacími motormi za elektroautá a hybridy,“ hovorí Hoľanová. **Lenka Haniková,** KOSIT